

Claus Nybos prædiken 1. søndag i fasten

Taler

Claus Nybo
Sognepræst

Dato

9. marts 2025

Sted

Nors Kirke

Omstændigheder**Prædikentekster**

Første Mosebog kapitel 3, vers 1-19
Matthæusevangeliet kapitel 4, vers 1-11

Salmer

Nu sol i øst oprinder mild
O Herre, udslet min synd så svar
Vor Gud han er så fast en borg
–
Far, verden, far vel
Fuglen har rede, og ræven har grav

1 Det er nu ikke sådan at blive konfronteret med Djævlen – med Satan – men det bliver du og jeg nu hver dag, når vi ser os selv i spejlet eller ser vores artsfæller, for vi lider alle af denne samme fejl – nemlig forfængelighed. Hvordan kunne det gå så galt?

5

Det hele begyndte, før tiden fandtes, alt var øde og tomt. Men så skete der en kæmpe eksplosion, og tiden startede. Stjerner fødtes, og sådan blev vores lille blå planet indfanget af stjernen solen. En guddommelig regn af byggesten til liv faldt så på Jorden, og livet opstod og udrullede sig op gennem tiden.

10

Og sådan endte vi abekatte på to ben og blev bevidste om, at vi er dødelige, og da var Fanden løs. Vi forstillede os så, som vi hørte det læst fra alteret før, at være smidt ud af Edens have med beskeden om, at af jorden er du taget, ja, jord er du, og til jord skal du blive. Det er der ikke meget paradys over.

15

Men vi er ikke sådan at slå ud – forfængeligheden driver os – så vi forstillede os så, at vi her på jord er sat til at herske over, eller som der står i den nye oversættelse, tage ansvar for fiskene i havet, fuglene i luften og alle dyrene på jorden. Det kildrer jo vores forfængelighed – vi har altså en guddommelig rolle, mener vi, og er højt hævet over fæ og gerne også over andre folk.

20

Sådan afslører de gammeltestamentlige myter os i al vores forfængelighed og

herskertrang – en tankeverden, der så har gennemsyret kristendommen.

25

Da Darwin skulle giftes, sagde han, at en af fordelene ved et giftermål var, at man så havde en konstant kompagnon, der var bedre end en hund.

Det syn på kvinden har Darwin fået fra kirken, for kvinden er mandens afglans.

30 Manden blev ikke skabt for kvindens skyld, men kvinden for mandens skyld, påstår Paulus, for manden er Guds billede og afglans. Men kvinden er mandens afglans. Den læresætning har Paulus uddraget af Gammel Testamentes skabelsesberetning.

35 I år 390 skrev kirkefaderen Augustin om kvinden: “Hvilken forskel gør det, om det er en hustru eller moder, det er dog stadig fristeren Eva, som vi må være på vagt overfor i enhver kvinde”.

Det samme mente Luther – der fremhævede, at det afgørende i kønnenes

40 forskellighed er - at kvinden var skyld i syndefaldet.

Sådan blev det Gamle Testamentes kvindesyn bragt med ind i det Nye Testamente: Dommen over kvinden – der havde bragt mennesket til fald.

45 Men hvem har nu skrevet disse myter – det er ikke Gud – det er os, der har givet Gud alle disse egenskaber – tanker, love og regler som gennemsyrrer ordet om menneskesønnen Jesus.

Således opbyggede vi en moraliserende verdensforståelse med os selv som

50 centrum, med et frygtindgydende gudsbillede - en gud, der straffer og velsigner os efter fortjeneste; vel at mærke efter love, vi selv har sat. Men på den måde kommer vi til at dyrke os selv i stedet for skaberen.

Dostojevskij ser det klart i sin lille fortælling om, at Kristus i år 1500 vender

55 tilbage til jorden og lander på torvet i Sevilla et par dage efter, at kirken har brændt 100 kættere på pladsen – jøder, kristne og muslimer. Børnene samles omkring Jesus og danser omkring ham i det de råber: ”Hosianna”.

Det ser den gamle kardinal – den kirkens mand, som stod bag denne troens

60 handling – afbrændingen af kætterne.

Han kaster resolut Kristus i fængsel og anklager ham for at have svigtet sit kald.
”Du ville gøre menneskene frie, men du forstod ikke menneskene og forstod
65 ikke, at de ikke kan tåle at få deres frihed.

Du, som nægtede at gøre stene til brød. Du, som ikke ville kaste dig ud fra
templets tag. Du, som ikke ville vinde al jordisk magt og herlighed.

70 Havde du givet menneskene alt det – så havde du tryllebundet masserne og fået
dem til at slutte op om dig – for det er det, de fortrækker frem for friheden.

Men alt det har vi – kirken - derimod forstået. Vi har fuldendt dit værk. Er det
da ikke en kærlighedens gerning mod menneskeheden? Så hvorfor er du
75 kommet igen, hvorfor vil du forstyrre vores arbejde?

Kristus er tavs - siger intet imod anklagerne. Den gamle kardinal udæsker ham
derfor: ”Forsvar dig – hvad har du at sige. Men Kristus forbliver tavs.”

80 Endelig nærmer Kristus sig den gamle kardinal. Tager ham ind til sig og kysser
ham på de blålige læber.

Det svimler et øjeblik for den gamle Kirkens mand. Men så går han hen og
åbner døren, og siger: ”Gå, og kom aldrig mere igen. Aldrig”.

85

Den gamle kardinal forstod nu – at mødet med Kristus ville betyde, at han
kunne kaste hele sit livsværk bort. Og at kirkens gerninger – troens handling
over for mennesket – så ville synke i grus.

90 For det er nu engang menneskeheden vildfarelse og akilleshæl – troen på at
frihed er troens modsætning og ikke dens virkning.

Jo mere det lykkes for os, jo mere får ondskaben magt over os. Og desto længere
væk fra evangeliets budskab kommer man, drevet af forfængelighed og troen på,
95 at denne jord er os givet, at vi er sat til at herske over – eller om du vil – have
ansvar for alt.

Vig bag mig, Satan! Du vil bringe mig til fald. For du vil ikke, hvad Gud vil, men
hvad mennesker vil. Det er ikke bare Jesu ord til Simon Peter, den klippe hvorpå
100 han lod kirken bygge, men det er også ord lige netop til dig og mig, os der ligger

under for fristelsen til at tage magt over det, vi mennesker ingen magt har over, nemlig livet som Gud vil det.

105 Men om vi vil det eller ej, så kommer vi før eller siden til at stå helt nøgne over for Gud, når liver bliver skåret ind til benet.

Først da kan vi indse, at der ingen herlighed er, ingen magt og vælde – at al forfængelighed viser sig at være tomhed.

110

Lige sådan var det vel for Søren Kierkegaard, da han i 1855 lod sig indlægge på Fredriks hospital, hvor han selv stillede diagnosen, da han talte med den vagthavende læge, Harald Krabbe. Kierkegaard mente, at det anstrengende åndsarbejde havde været for belastende i forhold til hans spinkle legemsbygning.

115

Han anså sygdommen for dødelig. Idet han tilføjede, at hans død var nødvendig for den sag, han har anvendt hele sin åndskraft på at løse, en ensom religiøs kamp, som kun han kunne udkæmpe. Ved hans død vil den kamp vedligeholde sin styrke og seje.

120

Sådan taler kun et menneske, der er tvunget i knæ af livet.

Kierkegaard skrev da også lige før han blev indlagt: ”hvad der behager Gud endnu mere end Englenes Lovprisning, er et Menneske, der i det sidste Løb af dette Liv, når Gud forvandler sig som til idel Grusomhed ... dog vedbliver at tro, at Gud er Kjerlighed... Et sådant Menneske bliver så en Engel. Og i Himlen, der kan han sagtens lovprise Gud; men Læretiden, Skoletiden er jo også altid den strengeste Tid”.

130

Sådan som det var for Kierkegaard, sådan gælder det også for os, at først når vi erkender, at al vores selvtilstrækkelighed, al vores forfængelighed kun er Ise-skrog, Skarn og Fortrød, som Kingo udtrykker det, først da – og ikke et sekund før - kan Gud virke i os.

135

For troen er kun der, hvor Gud er, og sådan må vi bortkaste vores egen uforbederlige hjemmebryggede tro - og sætte al vores lid og håb alene til Gud og sige: Gud i Vold!

Ære være Faderen og Sønnen og Helligånden, som det var i begyndelsen, således

også nu og altid og i al evighed. Amen

Kilde

Manuskript tilsendt af taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler

145

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

1. søndag i fasten, Første tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

150

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/clus-nybos-praediken-1-sondag-i-fasten>

155

160

165

170

175